

POSTANOWIENIE

27 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ireneusz Kunicki

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z urzędu

z udziałem M. K.

o stwierdzenie zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,

na skutek skargi kasacyjnej M. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 16 kwietnia 2025 r., XIII Ca 222/25,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje adwokat M. W. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych, podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce postępowania z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

(E.C.)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 16 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację uczestniczki M.K. od postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z 7 stycznia 2025 r., którym stwierdzono istnienie podstaw do przyjęcia uczestniczki w dniu 28 grudnia 2024 r. do szpitala psychiatrycznego na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r., poz. 2123; dalej: „u.o.z.p.”).

M.K. oparła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu odwoławczego na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c.

W ramach podstawy określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. uczestniczka zarzuciła naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną nie zaś swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że zostały spełnione przesłanki do przyjęcia skarżącej do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody na podstawie art. 24 ust. 1 u.o.z.p., w sytuacji gdy jej zachowanie przed przyjęciem nie spełniało tych przesłanek; „zachowanie skarżącej przed przyjęciem do szpitala nie zagrażało bezpośrednio jej życiu i zdrowiu; Sąd błędnie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i nieprawidłowo uznał, że zachowanie skarżącej rodziło głębokie i uzasadnione obawy wskazujące na ryzyko popełnienia przez nią samobójstwa”. W dalszej części skargi uczestniczka dodała, że nie kwestionuje ustaleń faktycznych ani oceny dowodów, wskazując iż „podstawą w zakresie przepisów postępowania jest przyjęcie przez Sąd drugiej instancji ustaleń Sądu pierwszej instancji za własne, bez uzasadnienia tego stanowiska”.

W ramach podstawy, o której mowa w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżąca zarzuciła naruszenie art. 24 ust. 1 u.o.z.p., poprzez jego niewłaściwą wykładnię i uznanie, że w sprawie znajdował on zastosowanie, a ponadto uznanie, że zachowanie skarżącej zagrażało bezpośrednio jej życiu i zdrowiu, w sytuacji, gdy wyrażała jedynie myśli samobójcze i zakomunikowała jedynie, że ma obniżony nastrój. Skarżąca zażyła wprawdzie większą ilość leków, jednakże nie zostało wykazane, iż mogło to spowodować stan zagrażający jej życiu. Incydentalne zachowanie uczestniczki spowodowane wcześniejszym spożyciem większej ilości leków nie

stanowi - jej zdaniem - o zaburzeniach psychicznych, lecz o chwilowym depresyjnym stanie emocjonalnym, który można ustabilizować mniej inwazyjnymi środkami.

Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na okoliczności wymienione w art. 398⁹ § 1 i 4 k.p.c. Skarżąca, powołując się na oczywistą zasadność skargi, wskazała, że zachodzi wątpliwość, czy art. 24 ust. 1 u.o.z.p. „aktywuje się w momencie, gdy osoba, która wykazuje jedynie obniżony nastrój winna zostać automatycznie uznana za osobę z zaburzeniami psychicznymi. Nadto, czy ta norma wskazuje na zasadność jej zastosowania w sytuacji incydentalnej, próby podjęcia próby samobójczej przez skarżącą. Podczas postępowania zarówno przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji nie zostało wykazane czy zażycie przez skarżącą leków nasennych/przeciwłękowych faktycznie stanowiło realne zagrożenie dla jej życia.” Uczestniczka w ramach uzasadnienia wniosku podniosła również, że „Sąd II instancji nie poczynił własnej oceny dowodów, jak również nie poczynił własnych ustaleń faktycznych, które winny zostać autonomicznie poddane ocenie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój nauki prawa i jurysprudencji (por. m.in. postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jedynie wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko zatem odwołując się do tych przesłanek skarżący może skutecznie uzasadnić swój wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku opartego na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania określonego, dotychczas nierozwiązanego problemu prawnego o charakterze abstrakcyjnym, wskazania przepisu stanowiącego źródło jego powstania, zaprezentowania argumentacji przekonującej o istnieniu na tle tego problemu rozbieżnych ocen

prawnych i świadczącej o poważnych trudnościach w jego rozwiązaniu, a ponadto wskazania, dlaczego jest ono istotne. Chodzi przy tym wyłącznie o takie zagadnienie, którego rozstrzygnięcie będzie służyło rozpoznaniu wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16 i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16).

Powołana przez skarżącą przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie została wykazana. Uczestniczka nie sformułowała żadnego skonkretyzowanego istotnego problemu prawnego, który miałby w sprawie wystąpić i nie przedstawiła koniecznych argumentów mających świadczyć o tym, że jego rozwiązanie budzi poważne wątpliwości i wymaga zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Skarżąca poza ogólnikowym powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie postawiła jakiegokolwiek pytania, na które należałoby udzielić odpowiedzi w ramach postępowania kasacyjnego.

Uczestniczka nieskutecznie powołała się również na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie uzasadniając twierdzenia o oczywistej zasadności skargi stosowną argumentacją prawną, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia konkretnych powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (por. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). Uzasadnienie wniosku skarżącej, zupełnie pomija aspekt „oczywistości” zasadności skargi. Uczestniczka w ogóle nie powołała się na oczywistość zarzuconych naruszeń prawa. Uzasadnienie nie zawiera wskazanej wyżej, wymaganej argumentacji prawnej, która miałaby przekonać, że doszło do ewidentnego naruszenia konkretnych przepisów prawa, a w konsekwencji doprowadziło do wydania oczywiście wadliwego orzeczenia. Lakoniczna argumentacja skarżącej zmierza jedynie do poddania pod osąd Sądu Najwyższego trafności podniesionych zarzutów i w istocie odpowiada uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. Co więcej materialnoprawne zarzuty skargi zostały przez skarżącą wadliwie odniesione do jej własnej wybiórczej wersji stanu faktycznego sprawy. Skarżąca pomija, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd odwoławczy stanowiące podstawę zaskarżonego

rozstrzygnięcia są dla Sądu Najwyższego, w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c., w całości bezwzględnie wiążące. W zarzutach tych jest zresztą mową jedynie o wątpliwościach skarżącej nie zaś o ewidentności zarzucanych naruszeń prawa.

Odnośnie do postawionego w uzasadnieniu wniosku zarzutu dotyczącego braku własnej oceny dowodów i własnych ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, należy wskazać, że skarżąca nie była tu konsekwentna skoro, uzasadniając skargę, kwestionowała jedynie to, iż Sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji bez uzasadnienia tego stanowiska. W powyższym zakresie zresztą w podstawie prawnoprocesowej skargi nie został powołany żaden przepis, który odnosiłby się do postępowania apelacyjnego, co wykluczało możliwość odniesienia się do poruszonych przez skarżącą kwestii.

Na koniec trzeba podkreślić, że nic nie wskazuje na to, aby w sprawie wystąpiła okoliczność, o której mowa w art. art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sama lektura skargi i zaskarżonego postanowienia nie pozwala na wyciągnięcie wniosku, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem miałoby być ewidentnie wadliwe rozstrzygnięcie sprawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 14 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2026 r. poz. 87).

Ireneusz Kunicki

(E.C.)

[a.ł]

